

Jezero smrti

Krajanj Proseniškega pri Šentjurju se že nekaj časa upirajo nameri Cinkarne Celje, da pod krinko sanacije na svojem tamkajšnjem odlagališču še poveča količine strupene sadre.

Fotografije: Gregor Poličen

Ze zdaj je, kot pravijo, življenje v njihovem kraju neznosno, z novo obliko shranjevanja sadre pa bi po njihovem prepričanju postalo še neznosnejše. Proseniško, ki leži na stičišču treh savinjskih občin (Celje, Štore in Šentjur), bi bila verjetno danes idilična vas, če se ne bi pred leti Cinkarna Celje odločila, da bo v tistem delu, le nekaj deset metrov od hiš, naredila umetno jezero, v katerega bo odlagala stranski produkt svoje dejavnosti – industrijsko sadro.

Zdravju škodljiva sadra

Čeprav so takrat vsi odgovorni krajanom zatrjevali, da sadra, katere najnevarnejša sestavina je strupeni kadmij, ne bo bistveno vplivala na njihovo življenje, se je predvsem v zadnjih letih izkazalo, da to ne drži. Predvsem v obdobjih, ko se vodna gladina jezera zniža in ko začne veter osušeno sadro, ki jo sicer prekriva voda, raznašati po okolici, posta-

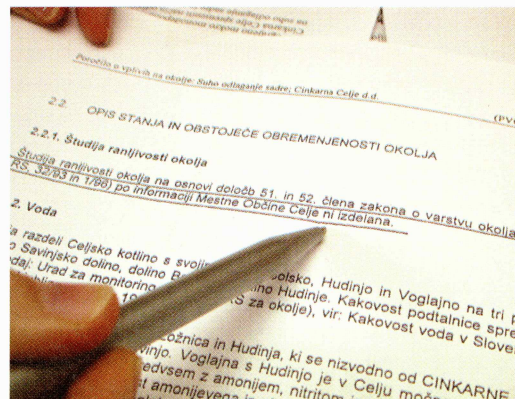
ne življenje tam neznosno in predvsem nevarno. "Ozračje je takrat polno nevarne sadre, ki je vsepovsod. Imamo jo na strehah, hišah, avtomobilih ... Strehe hiš, ki bi morale biti sive ali bele, so zato že zdavnaj rdeče, zemlja v okolici pa je že povsem zastrupljena. Leta 1999 je denimo samo v štirih mesecih pri nas za rakom umrlo pet ljudi, mlajših od petdeset let," pravi Marta Slakan, do-

mačinka, ki se skupaj z drugimi krajanj, združenimi v šentjursko ekološko društvo, že več let prizadeva, da bi odlagališče sanirali, in je tudi sama zbolela za rakom. "Pred nedavnim sem vzorec zemlje s svojega vrta poslala v analizo na Kmetijski inštitut v Ljubljano. Analiza je bila porazna. Pokazala je, da je zemlja v vzorcu čezmerno onesnažena predvsem z dvema elementoma, ki

ju vsebuje sadra, kadmijem in svincom. Kadmij, ki je še posebej nevaren za ledvice, presega tako mejno (dovoljeno) kot opozorilno vrednost, enako pa velja tudi za svinec," pravi Slakanova. Da pri vsem skupaj ne gre za bujno domišljijo tamkajšnjih krajanov in da je zemlja v Proseniškem (pa tudi ob drugih odlagališčih, ki jih ima v tistem delu Savinjske doline Cinkarna Celje,

Marta Slakan, ki ima tudi sama raka, pravi, da je leta 1999 samo v štirih mesecih za rakom umrlo pet ljudi, mlajših od petdeset let. Naključje? Analize strokovnjakov pravijo da ne.

Študija o ranljivosti okolja, ki jo zahteva zakon, še ni izdelana. Prav zanimivo bo videti, kaj bo pokazala.